

UZAKTAN EĞİTİM SÜRECİNDE İLKOKUL VELİLERİNİN KARŞILAŞTIKLARI SORUNLAR VE ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Özgül GÜLSEREN¹

Özet

Uzaktan eğitim sürecinde ilkokul öğrencilerinin ve velilerinin karşılaştıkları sorunların önemle üzerinde durulduğu çalışmada sorunlar ve çözüm önerileri gündeme getirilmiştir. Bu amaçtan yola çıkılarak araştırmanın amacı, ülkemizde uygulanan uzaktan eğitim uygulamaları hakkında ilkokul velilerinin fikirlerini tespit etmek ve bundan hareketle uzaktan eğitim sürecinin verimliliğini artıracak önerilerde bulunmaktır. Araştırmanın katılımcıları İstanbul ilinde ikamet eden Covid-19 pandemi sürecini deneyimlemiş ilkokul 4. Sınıfta öğrenim gören 19 öğrencinin velilerinden oluşmaktadır. Araştırmada nitel araştırma modeli ve olgubilim deseni kullanılmıştır. Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşmeler ile toplanmıştır. Veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Araştırma bulgularına göre uzaktan eğitimde sistemsel ve teknik sorunlar ve konsantrasyon problemleri yaşanmıştır. Uzaktan eğitim plansız ve düzensizdir ve uygulamalı derslerde yetersizdir. Beden eğitimi, resim, müzik gibi dersler kısıtlı olarak işlenebilmiştir. Değerlendirme adil değildir. Zaman kavramı ortadan kalkmış ve çocuklar sosyal ortamlarından uzaklaşmışlardır. Ekran bağımlısı olmuşlardır. Uzun süre ekran karşısında oturma göz sağlıklarını bozmuştur. Bu süreçte veliler çocuklarının okula özlemini azaltmak için arkadaş gibi yaklaşmışlardır. Tüm sorumluk velilere düşmüş kimi zaman veliler kendilerini yetersiz hissetmişlerdir. İletişim eksikliğinden dolayı öğrenme, başarı ve hedeflerde düşme olmuş, konular pekişmemiştir. Uzaktan eğitimle çocuklar en azından eğitimden geri kalmamışlardır. Zaman ve mekan problemi ortadan kalktığından istedikleri kurslara katılabılmışlar, farklı arkadaş çevresi edinmişlerdir. Bu süreçte ebeveynler çocuklarıyla daha fazla ilgilenme fırsatı bulmuş ve çocuklarının eksiklerini objektif olarak görebilmişlerdir. Çocuklarda araştırma ve sorumluluk sahibi olma duygusu gelişmiş ve iyi bilgisayar kullanmayı öğrenmişlerdir. Öz güvenleri artmıştır. Zamanla teknik ve sistemsel sorunlarda da hem veli hem çocuklar kendilerini eğitmişlerdir. Öğretmenlik mesleğinin ne kadar zor olduğu da bu süreçte daha iyi anlaşılmıştır. Bu sürecin etkili yürütülebilmesi için teknik ve sistemsel sorunlar çözülmeli konsantrasyonu artıracak önlemler alınmalıdır. Veli kontrolü bu süreçte son derece önemlidir. Uzaktan eğitimde veli ve çocuklara mutlaka psikolojik destek verilmelidir. Özel yetenekli öğrencilerin özel durumları da dikkate alınmalıdır. Öğretmenlere oyun temelli uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgili hizmet içi eğitimler verilmesi önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Pandemi, Veli, Öğrenci, Uzaktan Eğitim, Sorunlar ve Öneriler

¹ Gülbağ Selim Sırrı Tarcan İlkokulu, ozgulgulseren@hotmail.com

PROBLEMS FACED BY PRIMARY SCHOOL PARENTS IN DISTANCE EDUCATION PROCESS AND SOLUTIONS

Abstract

The aim of this research is to determine the ideas of Primary School parents about distance education practices applied in our country and to make suggestions that will increase the efficiency of distance education process. Participants of the study experienced the covid-19 pandemic process residing in Istanbul primary school 4. It consists of parents of 19 students studying in the classroom. Qualitative research model and phenomenon pattern were used in the research. Research data was collected through semi-structured interviews. The data was analyzed by descriptive analysis method. According to the research findings, there were systemic and technical problems and concentration problems in distance education. Distance education is unplanned and irregular and inadequate in practical courses. His education, painting, music, etc. were limited. The assessment is unfair. The concept of time has disappeared and children have moved away from their social environment. They're addicted to the screen. Sitting in front of the screen for a long time has impaired eye health. In the process, parents have approached their children as friends to reduce their longing for school. All responsibility fell to the parents, sometimes the parents felt inadequate. Due to the lack of communication, there was a decrease in learning, success and goals, and issues were not strengthened. At least children with distance education have not lagged behind in education. As the time and space problem disappeared, they were able to attend the courses they wanted, and they gained a different circle of friends. In this process, parents had the opportunity to take more care of their children and objectively see their children's shortcomings. Children have developed a sense of research and responsibility and have learned to use computers well. Their confidence has increased. Over time, both parents and children have trained themselves in technical and systemic problems. How difficult the teaching profession is is also better understood in this process. In order for this process to be carried out effectively, technical and systemic problems must be solved, measures must be taken to increase concentration. Parent control is extremely important in this process. In distance education, parents and children should be given psychological support. The special circumstances of specially gifted students should also be taken into account. It is recommended that teachers provide in-service training related to game-based distance learning applications.

Keywords: Pandemic, Parent, Student, Distance Education, Problems and Recommendations

1. Giriş

Uzaktan eğitim yüz yüze olmadan, teknolojik aletler ile öğrenenin zaman ve yere bağlı kalmadığı, öğrenen ile öğretmenin değişik mekanlarda bulunduğu planlı ve sistemli bir öğretim yöntemidir. Bu sistem öğrenenin yaşı ve öğrenim seviyesi önemli olmadan her yaşta kişiye her mekanda eğitim alma özgürlüğü sağlanmaktadır. Bu süreçte ebeveynler çocuklarıyla daha fazla ilgilenme fırsatı bulmuş ve çocuklarının eksiklerini objektif olarak görebilmişlerdir. Çocuklarda araştırma ve sorumluluk sahibi olma duygusu gelişmiş ve iyi bilgisayar kullanmayı öğrenmişlerdir. Özgüvenleri artmıştır. Zamanla teknik ve sistemsel sorunlarda da hem veli hem çocuklar kendilerini eğitmişlerdir. Öğretmenlik mesleğinin ne kadar zor olduğu da bu süreçte daha iyi anlaşılmıştır. Bu sürecin etkili yürütülebilmesi için teknik ve sistemsel sorunlar çözülmeli konsantrasyonu artıracak önlemler alınmalıdır. Veli kontrolü bu süreçte son derece önemlidir. Uzaktan eğitimde veli ve çocuklara mutlaka psikolojik destek verilmelidir. Özel yetenekli öğrencilerin özel durumları da dikkate alınmalıdır. Öğretmenlere

oyun temelli uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgili hizmet içi eğitimler verilmesi önerilmektedir.

2. Uzaktan Eğitim

Uzaktan eğitim, farklı mekanda bulunan öğrenen, öğretene ve öğretim gereçlerinin dijital teknolojiler vasıtasıyla bir araya toplandığı bir eğitim-öğretim etkinliğidir (Kılınç, 2015, s. 10).

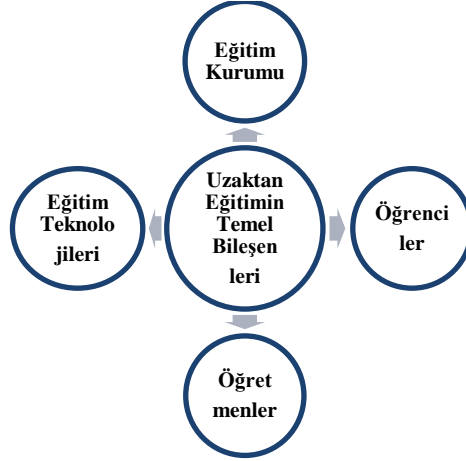
Uzaktan Eğitimin kabul görmesinin ve popülerliğinin giderek artmasının başlıca sebebi eğitimin zaman ve mekâna bağlı olmamasıdır (Dursun, 2011, s. 34). Bilgiye erişmenin kolaylığı ve öğrenilecek bilginin devamlı artması uzaktan eğitim faaliyetlerini mecburi kılmıştır (Kaçan ve Gelen , 2020, s. 2).

Uzaktan eğitimin temel amacı, değişik mekânlarda bulunan öğrenci ve öğretene buluşturarak eğitimi gerçekleştirmektir. Coğrafi engellemeleri yok ederek, teknolojiye uyum sağlayabilen, zaman ve mekândan bağımsız, bireyin eğitimine katkıda bulunan yöntemlerle kişilere eğitim-öğretim olanağı sağlamaktır (Kaçan ve Gelen , 2020, s. 3).

Uzaktan Eğitimde öğrenen ve öğretene fiziksel olarak uzakta olduğu için, isteyene, istediği yaş, zaman ve mekanda, istediği hızda öğrenme fırsatı sağlar (Dursun, 2011, s. 36). Televizyon, bilgisayar, tablet, cep telefonu gibi malzemelerle, fiziksel etkileşim olmadan eğitim öğretim faaliyetleri yürütülür (Karakuş, Ucuzsatar, Karacaoğlu, Esendemir, ve Bayraktar, 2020, s. 222).

Uzaktan eğitimin en önemli öğelerini; ‘eğitim müessesesi’, ‘eğitim teknolojileri’, ‘öğretmen’ ve ‘öğrenciler’ oluşturmaktadır (Ergüney, 2017, s. 85).

Uzaktan eğitimin olabilmesi için öncelikle uzaktan uygulanan eğitimin kurumsal niteliklere sahip olması gerekmektedir. İkincisi uzaktan eğitim çalışmalarını yürütecek öğretmenlere gereksinim vardır. Üçüncü olarak, uzaktan eğitimde istenen mesajı alacak bir topluluğun olması icap etmektedir. Bu topluluğu öğrenciler oluşturmaktadır. Son olarak da uzaktan eğitimin olabilmesi için bilgi, görünüş ve sesi paylaşmayı sağlayabilecek teknolojik donanım gerekmektedir (Ergüney, 2017, s. 85).

Şekil 1. Uzaktan Eğitimin Temel Bileşenleri (Ergüney, 2017)

Uzaktan eğitimi destekleyen ve yayılmasını sağlayan gelişme internetin icadıdır (Kahraman, 2020, s. 48). İnternetin kullanılmasıyla, eğitim dalında birçok devlet kuruluşu ve özel sektör uzaktan eğitimle kişilere eğitimler vermeye başlamıştır. Eğitimde zaman ve yer kavramı kalkmış, kişilerin diledikleri yer ve zamanda eğitim almalarına fırsat sağlanmıştır (Kaçan ve Gelen , 2020, s. 18).

Uzaktan eğitimde benimsenen yaklaşım, geleneksel öğretmen merkezli eğitim yöntemlerinin aksine öğrenci merkezli eğitim yöntemleri yaklaşımlarıdır (Haşiloğlu, Durak, ve Arslan , 2020, s. 217).

Uzaktan eğitim, geleneksel eğitime kıyasla daha esnek yapıda olup bireylerin olanaklarına uyarlanabildiği gibi bireylerin kendi kendilerine öğrenmelerine fırsat sağlayan bir eğitimidir (Haşiloğlu, Durak, ve Arslan , 2020, s. 215). Geniş bir öğrenci topluluğuna hitap edebilir, öğrenen merkezlidir, yaşam boyu öğrenmeyi destekleyip, zaman ve yer açısından esnektir ve daha kıt bir bütçe ile daha çok kişi eğitim görebilir (Kılınç, 2015, s. 10-11-12).

Uzaktan eğitimde en iyi verimi alabilmek için çok iyi planlama yapılması, çok iyi yapılandırılması, öğrencinin aktif katılımın sağlanması, karşılıklı öğretme sağlanması, öğrenen merkezli olması, aktif öğrenmeyi geliştirmesi, birlikte öğrenmeyi sağlaması, çeşitli seviyelerde etkileşimi sağlaması ve problem çözme tabanlı olması gerekir (Türkoğlu, 2003; akt:Kaynar, Kurnaz, Doğrukök, ve Şentürk Barışık, 2020, s. 3273). En mühim faktörlerden biri de öğrencilerin uzaktan eğitime yönelik tavır ve yaklaşımlarıdır. Bu tavır ve tutumlar ne kadar pozitif olursa uzaktan eğitimin hedeflerine o kadar uygun olur (Yenilmez, Balbağ , ve Turgut, 2017, s. 94).

Uzaktan eğitim, okula gitme olanağı olmayan, değişik şehir veya ülkelerde yaşayan kişilerin yararlandığı bir eğitim sistemidir. Sosyal, ekonomik, coğrafi ve özel sebeplerden dolayı yüz yüze eğitimden faydalanamayan kişilerin dezavantajlarını minimum düzeye indirerek fırsat eşitliğini sağlamaktadır (Aydın, 2020, s. 879).

Uzaktan eğitimde eşzamanlı (senkron) ve eşzamanlı olmayan (asenkron) iletişim biçimlerinden biri veya her ikisi kullanılabilir (Tonbuloğlu, 2017, s. 15).

Uzaktan eğitim yüz yüze olmadan, teknolojik aletler ile öğrenenin zaman ve yere bağlı kalmadığı, öğrenen ile öğretmenin değişik mekanlarda bulunduğu planlı ve sistemli bir öğretim yöntemidir. Bu sistem öğrenenin yaşı ve öğrenim seviyesi önemli olmadan her yaşta kişiye her mekanda eğitim alma özgürlüğü sağlanmaktadır (Ülkü, 2018, s. 12).

3. Pandemi ve Uzaktan Eğitim

Epidemiyoloji sözlüğünde pandemi kelimesi “Çok geniş bir bölgede görülen, milletlerarası sınırları aşan ve çok sayıda insanı etkileyen bulaşıcı hastalık.” şekilde tanımlanmaktadır (Bakan, 2021, s. 7).

Günümüzde dünya çapında birçok ülkeyi ve Türkiye’yi etkileyen Covid-19 salgını yaşantımızı önemli ölçüde etkilemiştir (Kırmızıgül, 2020, s. 284).

Salgının görüldüğü tüm ülkelerde en önemli amaçlardan biri eğitimin kesintiye uğramadan devam etmesini sağlamak olmuştur. Bu süreçte, ülkeler çoğunlukla uzaktan eğitim imkânlarını kullanmışlardır (Can, 2020; akt:Haşiloğlu, Durak, & Arslan, 2020, s. 217).

Covid-19 salgınında ülkemizde öğrencilerin gereksinimleri gözetilerek çevrimiçi uygulamalar ve uzaktan eğitim sistemleri vasıtasıyla çözümler üretilmiştir (Özer, 2020; akt:Türküresin, 2020, s. 599-600). Uzaktan eğitim, televizyon ve internet teknolojileri yoluyla yapılmıştır (MEB, 2020; akt:Balaman & Hanbay Tiryaki, 2021, s. 56). Milli Eğitim Bakanlığı bu süreçte MEB ve TRT işbirliğiyle uzaktan eğitim araç gereçleri hazırlamış ve bu materyalleri EBA platformu üzerinden paylaşmıştır (Türküresin, 2020, s. 599-600). Özellikle bu süreçte EBA platformu, EBA TV ve Zoom etkin kullanılmıştır (Balaman ve Hanbay Tiryaki, 2021, s. 56).

Üniversitelerin uzaktan eğitim birimleri UZEM’lerdir. Bu birimlerde önlisans, lisans, tezsiz yüksek lisans ve çeşitli uzaktan eğitim sertifika programları yürütülmektedir. Bu programlara teknik destek, uzaktan eğitim içeriği hazırlama gibi etkinlikler UZEM tarafından desteklenmektedir (Durak, Çankaya, ve İzmirli, 2020, s. 792-793).

Pandemi sürecinde üniversitelerde en çok Moodle ve ALMS öğrenme yönetim sistemleri kullanılmış, Big Blue Button ve Perculus ise en çok kullanılan canlı ders yazılımları olmuştur (Durak, Çankaya, ve İzmirli, 2020, s. 805).

Bu araştırmanın amacı, ülkemizde uygulanan uzaktan eğitim uygulamaları hakkında ilkökul velilerinin fikirlerini tespit etmek ve bundan hareketle uzaktan eğitim sürecinin verimliliğini artıracak önerilerde bulunmaktır. Bu çalışmada derinlemesine veriler elde etmek için nitel veri toplama tekniği kullanılmıştır. Bu amaca bağlı olarak alt amaçları şöyle sıralayabiliriz:

- 1) İlkokul velilerinin uzaktan eğitim ile ilgili yaşanan problemler ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri nelerdir?
- 2) İlkokul velilerinin uzaktan eğitime ilişkin olumlu ve olumsuz görüşleri nelerdir?
- 3) Uzaktan eğitim sürecinin etkin ve faydalı yürütülebilmesine dair velilerin önerileri nelerdir?

4.Araştırma

4.1 Araştırma Modeli

Bu araştırma ilkökul velilerinin COVID-19 pandemi sürecinde yaşadıkları sorunları incelemek amacıyla yapılan nitel bir çalışmadır. Nitel araştırmalar, olay ve algıların doğal ortamları içinde gerçek ve bütüncül bir tarzda yaratıldığı ve nitel veri toplama yöntemlerinin (gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi) kullanıldığı araştırma olarak tanımlanır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 41). Bu çalışmada araştırmanın amacına uyumlu olarak nitel araştırma modelinden olgubilim (fenomenoloji) deseni kullanılmıştır.

Olgubilim çalışmalarında veri kaynağı araştırmanın yoğunlaştığı olguyu yaşayıp, en iyi şekilde yansıtabilecek kişi veya gruplardır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 71). Bu çalışmada COVID-19 pandemisinde aileler ve çocuklarının yaşadıkları sorunları derinlemesine anlamak amacıyla nitel araştırma modeli ve olgubilim deseni kullanılmıştır.

4.2 Araştırmanın Örnekleme

Bu çalışmada örneklem olarak amaçlı örneklem yöntemlerinden, kolay ulaşılabilir örneklem yöntemi kullanılmıştır. COVID-19 nedeniyle araştırma tek okulda ve araştırmacının görev aldığı okulda gerçekleştirilmiştir. Bu durum da kolay ulaşılabilir örnekleme girmektedir.

Kolay ulaşılabilir örnekleme araştırmacı, yakınında olan ve erişmesi kolay bir durum seçer. Bu araştırmaya çabukluk ve kolay uygulanabilirlik sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 123).

Kolay ulaşılabilir örnekleme yöntemi araştırmacıya rahatlıkla ulaşabileceği, uygulayabileceği ve gözlemleyebileceği bir imkan sunar (Aykal, 2018, s. 21). Bu durumda katılımcılar kendilerini daha rahat ifade ederler. Örneklemin seçiminde en önemli etkenlerden biri de katılımcıların araştırma için uygun olmalarıdır.

Bu araştırmanın örneklemini; 2020-2021 eğitim-öğretim yılında, İstanbul ilinde ikamet eden COVID-19 pandemi sürecini deneyimlemiş ilkokul 4. Sınıfta öğrenim gören öğrencilerin velileri arasından kolayda örneklem yoluyla gönüllülük ilkesine göre seçilen 19 veli oluşturmaktadır. Nitel bir araştırmada az sayıda birey veya durum ile çalışmak tipik bir özelliktir (Creswell, 2020, s. 271).

Araştırmada katılımcılar K1, K2, K3, şeklinde numaralarla kodlanmıştır. Tablo 2.1’de katılımcıların yaş, eğitim düzeyi, meslek, çocuk sayısı ve katılımcıların çocuklarına ilişkin yaş ve cinsiyet bilgileri yer almaktadır.

Tablo 1. Katılımcıların Demografik Bilgileri

Katılımcı Kodu	Yaş	Eğitim Durumu	Meslek	Çocuk Sayısı	Çocuğun Yaşı	Çocuğun Cinsiyeti
K1	38	İlköğretim	Ev Hanımı	2	10	Erkek
K2	45	Lisans	Diyetisyen	2	10	Kız
K3	39	Okula Gitmemiş	Ev Hanımı	3	9	Kız
K4	49	Lisans	Bankacı	2	10	Erkek
K5	32	Ön lisans	Ev Hanımı	2	10	Kız
K6	47	Lise	Ev Hanımı	4	10	Erkek
K7	38	İlkokul	Ev Hanımı	3	10	Erkek
K8	51	İlkokul	Ev Hanımı	3	10	Kız
K9	47	İlkokul	Temizlik İşçi	3	10	Kız
K10	33	Ortaokul	Ev Hanımı	1	10	Erkek
K11	35	Ön Lisans	Raportör	2	10	Erkek
K12	45	Lisans	Turizm	3	9	Erkek
K13	34	Ön Lisans	Ev Hanımı	2	10	Erkek
K14	41	Lisans	Mali İşler-Finans	1	10	Erkek
K15	36	Ön Lisans	Ev Hanımı	2	10	Erkek
K16	48	Lise	Ön Muhasebe	2	10	Kız
K17	41	Lise	Ev Hanımı	2	10	Kız
K18	48	Lisans	Turizm	1	10	Kız
K19	35	Lise	Moda Tasarım	3	9	Kız

4.3 Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırma verileri yarı yapılandırılmış görüşme yoluyla toplanmıştır. Olgubilim araştırmalarında en çok kullanılan veri toplama aracı görüşmedir. Araştırmacının görüşülen kişiyle güven ve empatiye dayalı bir ortam oluşturması gerekir (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 71). Görüşme yoluyla, bireyin deneyimleri, tutumları, düşünceleri, niyetleri, yorumları, algıları ve tepkileri gibi gözlenemeyen özellikleri anlamaya çalışırız (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 130).

Araştırmada verileri toplamak için açık uçlu sorular kullanılmıştır. Kullanılacak açık uçlu soruların hazırlanmasında, alan yazın taramasında elde edilen kuramsal bilgiler ve uzman görüşü dikkate alınmıştır. Açık uçlu sorular araştırmacıya, araştırma sorularının daha ayrıntılı hale getirilmesi konusunda önemli bir esneklik sağlamaktadır. Araştırmaya bilinmeyişi ortaya çıkarma ve kuram oluşturma olanağı sağlar (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 89).

Görüşmeler öncesinde katılımcılara araştırmanın amacına yönelik bilgi verilmiştir. Katılımcılara, araştırmada kişisel bilgilerine yer verilmeyeceği belirtilmiştir. Katılımcılar tarafından Gönüllü Onam Formu imzalanıp whatsapp üzerinden araştırmacıya iletilmiştir.

Demografik bilgi formu ve araştırma sorularından ilki whatsapp üzerinden katılımcılara iletilmiş ve yine whatsapp üzerinden cevaplar alınmıştır. Katılımcıların cevaplarındaki problemler saptandıktan sonra ikinci görüşme için katılımcılardan randevular alınmıştır.

Görüşmeler katılımcıların müsait olduklarını belirttikleri saatlerde zoom üzerinden görüntülü olarak gerçekleştirilmiştir. Katılımcılarla ortalama görüşme süresi, 15 dk- 40dk arasında sürmüştür. Görüşmenin akışına göre katılımcılara kısa, ayrıntıya yönlendiren sorular da sorulmuştur. 19 katılımcıdan 18'i ile zoom üzerinden görüntülü görüşülmüş ve Lenovo marka bilgisayara görüşmeler kaydedilmiştir. Kayıt esnasında herhangi bir problem yaşanmamıştır. Bir katılımcı ses ve görüntü kaydına izin vermediğinden (K5) sorular Whatsapp üzerinden gönderilip, gerekli açıklamalar yapılmış ve tekrar cevaplar whatsapp üzerinden araştırmacıya iletilmiştir.

Randevulardan önce randevular teyit edilmiş ve görüşmelerde herhangi bir aksaklık yaşanmamıştır. Görüşmelere ilişkin tarih, saat, süre ve görüşme şekli bilgileri tablo 2.2.'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Görüşme Takvimi

Katılımcı	Tarih	Saat / Süre	Görüşme Şekli
K1	28.05.2021	13.25 - 13.46 / 21dk	Zoom Görüntülü Arama
K2	25.05.2021	19.05 - 19.27 / 22dk	Zoom Görüntülü Arama
K3	01.06.2021	14.45 – 15.12 / 27dk	Zoom Görüntülü Arama
K4	27.05.2021	18.32 - 19.07 / 35dk	Zoom Görüntülü Arama
K5	30.05.2021	02.06.2021 / 3gün	Watsapp Mesaj
K6	25.05.2021	17.54 - 18.17 / 23dk	Zoom Görüntülü Arama
K7	25.05.2021	18.19 - 18.36 / 17dk	Zoom Görüntülü Arama
K8	25.05.2021	17.20 - 17.37 / 17dk	Zoom Görüntülü Arama
K9	28.05.2021	20.09 - 20.26 / 17dk	Zoom Görüntülü Arama
K10	25.05.2021	20.31 - 20.47 / 16dk	Zoom Görüntülü Arama
K11	25.05.2021	20.08 - 20.25 / 17dk	Zoom Görüntülü Arama
K12	24.05.2021	20.04 - 20.26 / 22dk	Zoom Görüntülü Arama
K13	24.05.2021	21.07 - 21.20 / 13dk	Zoom Görüntülü Arama
K14	01.06.2021	14.07 – 14.32 / 25dk	Zoom Görüntülü Arama
K15	24.05.2021	20.31 - 20.55 / 24dk	Zoom Görüntülü Arama
K16	26.05.2021	20.08 - 20.23 / 15dk	Zoom Görüntülü Arama
K17	25.05.2021	19.49 - 20.00 / 11dk	Zoom Görüntülü Arama
K18	31.05.2021	20.00 – 20.43 / 43dk	Zoom Görüntülü Arama
K19	26.05.2021	20.32 - 20.50 / 18dk	Zoom Görüntülü Arama

Bu çalışmada olgubilim desenine uygun olarak 2020-2021 Eğitim-Öğretim yılında İstanbul ili Şişli ilçesinde uzaktan eğitim sürecini deneyimlemiş 19 ebeveyn ile güven ve empatiye dayalı bir etkileşim ortamında görüşmeler yapılmıştır.

Araştırmada toplanan nitel veriler betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Betimsel analizde, edinilen veriler, daha önceden belirlenen temalara göre özetlenip ve yorumlanır. Betimsel analizde, görüşülen kişilerin görüşlerine doğrudan alıntılarla sık sık yer verilir. Bu analiz de amaç ulaşılan sonuçları düzenlenmiş ve yorumlanmış olarak okuyucuya aktarmaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2018, s. 239).

Araştırmada her görüşmeye ait ses kayıtları araştırmacı tarafından yazılı metne dönüştürülmüştür. Daha sonra ilgili sorudaki her katılımcının cevabı ayrı ayrı derinlemesine okunarak kodlar verilmiştir. Sonrasında temalar bulunarak veriler kod ve temalara göre düzenlenmiş ve gruplanmıştır. Tema ve kodlara göre veriler tablolarla görsel hale getirilmiştir. Tablolarda katılımcıların görüşme sorularına verdikleri yanıtlara göre oluşturulan kodlar belirtilmiş ve frekans ve yüzde değerleri belirlenmiştir. Araştırma sonucu

elde edilen bulgular, araştırmanın alt amaçlarına göre beş temel alt başlık altında sunulmuş ve tartışılmıştır. Araştırma kapsamında elde edilen bulguların sunulmasında her bir başlık ile ilgili literatürde o konuyla ilgili bilgilere yer verilmiş ve bunlar tablolarla ilişkili duruma getirilerek yorumlanmıştır.

4.4 Araştırmanın Bulguları

Bu bölümde uzaktan eğitim sürecinde ilkokul velilerinin yaşadıkları sorunlar ve olası çözüm önerilerini incelemek amacıyla toplanan veriler betimsel analiz yöntemi ile analiz edilmiştir. Ulaşılan bulgular sayısallaştırılıp, frekans ve yüzde değerleri tablolar şeklinde sunulmuştur. Katılımcıların cevaplarına göre bulgular beş başlık altında gruplandırılmış, her tema ile ilişkili kodlar ve kategoriler listelenmiştir. Bulgular görüşme formunda yer alan soruların sırasına göre oluşturulmuştur. Katılımcıların sorulan sorulara birden fazla yanıt verdiği durumlarda tüm yanıtlar ayrı olarak sayılmıştır. Bu nedenle tablolardaki frekans değerleri katılımcı sayısından fazla olabilmektedir. Katılımcıların bakış açılarını yansıtmak amacıyla tırnak içerisinde ve italik olarak katılımcıların kendi ifadelerine yer verilmiştir.

Uzaktan eğitim sürecinde ilkokul velilerinin yaşadıkları sorunlar ve olası çözüm önerileri beş ana başlık altında toplanmıştır. Bu başlıklar şu şekildedir:

- I. Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlar
- II. Uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara çözüm önerileri
- III. Uzaktan eğitimin olumlu yönleri
- IV. Uzaktan eğitimin olumsuz yönleri
- V. Uzaktan eğitimin faydalı yürütülmesine dair öneriler

Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşanan Sorunlar

Katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin görüşlerinden yola çıkılarak elde edilen bulgular tablo 3' teki gibidir.

Tablo 3 Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşanan Sorunlar

Kategori ve Kodlar	Frekans	Yüzde
Sistemsal Sorunlar		
Sisteme girememek	7	%7
Dersten düşmek	7	%7
Ses kesilmesi veya donması	6	%6
Teknik Sorunlar		
İnternet sıkıntısı	9	%9
Cihaz sıkıntısı	5	%5
Teknik sorunlar	3	%3
Elektrik kesintisi	1	%1
Bilgisayar kullanmayı bilmeme	1	%1
Odaklanma Sorunları		
Konsantre olamama	9	%9
Ders dışı şeylerle ilgilenmek	3	%3
Seslerin karışması	1	%1
Ev ortamındaki sesler	1	%1
Derslerle İlgili Sorunlar		
EBA içeriğinin yetersiz olması	3	%3
Ders kitaplarının uygun olmaması	2	%2
Değerlendirmenin adil olmaması	2	%2
Beden, resim, müzik derslerinin kısıtlı yapılması	2	%2
Ödev yapmama	2	%2
Konuların pekişmemesi	1	%1
Özel öğrencilerin durumlarının dikkate alınamaması	1	%1
Deney, etkinlik vs yapılamaması	1	%1
Öğrencilerle özel olarak ilgilenememe	1	%1
Not tutmama	1	%1
Öğretmenlerin deneyim eksikliği	1	%1
Çocukla İlgili Sorunlar		
Ekran bağımlısı olma	6	%6
Derse aktif katılamama	3	%3
Derse girmeme veya isteksiz girme	2	%2
Sosyal ortamlarından uzaklaşmaları	2	%2
Öğrenmenin zor olması	2	%2
Öğretmeni ve arkadaşlarını özlemek	1	%1
Aile ile İlgili sorunlar		
Tüm sorumlulukların velilere düşmesi	3	%3
Takip etmek zorunda kalma	2	%2
Yeterli olamama	2	%2
Zaman kavramı kalmadı	1	%1
Ders saatlerinde işte olmak	1	%1
İlişkilerimiz zedelendi	1	%1
Sorunlar Toplamı	96	%100

Tablo 3'teki bulgular değerlendirildiğinde uzaktan eğitimde en çok yaşanan sorunların sistemselsel ve teknik sorunlar, konsantrasyon problemi ve ekran bağımlılığı olduğu görülmektedir. Teknik ve sistemselsel sorunlarda en çok dersten düşme, donma, cihaz sıkıntısı yaşanırken ev ortamındaki sesler, ders dışı şeylerle ilgilenmek konsantrasyon problemlerine yol açmıştır. Ders kitaplarının uzaktan eğitim için uygun olmadığı EBA içeriğinin yetersiz olduğu görülmektedir. Uzaktan eğitimde özel yetenekli öğrencilerin durumlarının dikkate alınmadığını ve uzaktan eğitimin uygulamalı derslerde yetersiz olduğunu söyleyebiliriz. Uzaktan eğitim çocuklarda ekran bağımlılığı yaratmış ve tüm sorumluluğu velilere yüklemiştir. Bu durumda zaman kavramı ortadan kalkmış kimi zaman veliler kendilerini yetersiz hissetmişlerdir. Öğrenciler sosyal ortamlarından uzaklaşmışlar öğretmen ve arkadaş çevrelerini özlemişlerdir. Uzaktan eğitimde derslerin yeterince pekişmediğini, beden eğitimi, resim, müzik gibi derslerde yetersiz olduğunu söyleyebiliriz. Kimi zaman çocukların derslere girmediklerini veya derslerde aktif katılım sağlayamadıklarını görüyoruz. Uzaktan eğitimdeki önemli sorunlardan biri de değerlendirmenin adil olmadığı yönündedir.

Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

Katılımcıların uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara ilişkin çözüm önerileri görüşlerinden elde edilen bulgular tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Uzaktan Eğitim Sürecinde Yaşanan Sorunlara Çözüm Önerileri

Kategori ve Kodlar	Frekans	Yüzde
Sistemselsel ve Teknik Sorunlara Çözümler		
Ücretsiz internet, tablet, bilgisayar verilmeli	12	%12
Zoomdan bağlanma, Ebanın güçlendirilmesi	9	%9
Telefon, tablet, internet, kulaklık vs aldık	8	%8
İnternet altyapısı güçlendirildi	6	%6
Bilgisayarı tamir ettirme, modemi değiştirme	2	%2
İnterneti kontrol ettirdik	1	%1
Teknik sorunlarda veliler ve çocuklar kendilerini eğitti	1	%1
Telefonu sırayla kullanma	1	%1
Odaklanma Sorunlarına Çözümler		
Veli kontrolü	7	%7
Kameralar açık olmalı	5	%5
Odada tek olma, evin sesiz olması	3	%3
Öğretmen	3	%3
Çocukların sorumluluk sahibi olmaları	2	%2
Cezalandırma	2	%2

Ders süre ve saatleri azaltılmalı	2	%2
Oynayabileceği şeyleri yanından almak	1	%1
Anne babanın dersi eğlenceli hale getirmesi	1	%1
Sesleri kapatma, parmak kaldırma	1	%1
Derslerle İlgili Sorunlara Çözümler		
Sınav online yapılmalı ve notlar karneye geçmeli	3	%3
Dijital yerine kompozisyon tarzı ödevler vermek	2	%2
Öğretmenin öğrencilere söz hakkı vermesi	2	%2
MEB ders içerikleri azaltılmalı, ilgi çekici olmalı	2	%2
Ödev takibi yapıldı	2	%2
Devam zorunluluğu olmalı	1	%1
Özel öğrenciler için ayrı ders içerikleri hazırlanmalı	1	%1
Destek eğitimi verildi	1	%1
Öğrenci sayısı azaltılabilir	1	%1
Çocukla İlgili Sorunlara Çözümler		
İş teknik tarzı dersler, etkinlik günleri yapılabilir	2	%2
Testler çözdürdük	2	%2
MEB ödül verebilir	1	%1
Arkadaş gibi yaklaşarak okula özlemini azaltmaya çalıştık	1	%1
Çocuğun sorumlulukları üstlenmesi	1	%1
Öğretmen dersten koptuğumuzda telafisini yaptı	1	%1
Oyun altyapılı matematik eğitimi aldı	1	%1
Öğretmen yönlendirmesi	1	%1
Ders süreleri azaltılmalı	1	%1
Aile ile İlgili sorunlara Çözümler		
Velilere ve çocuklara destek eğitimleri verilebilir	4	%4
Yetersiz olduğum konularda ders aldırırım	1	%1
Çocuğumla geçirdiğim vakit arttı	1	%1
Babayla sorumlulukları paylaştık	1	%1
Çözümler Toplamı	100	%100

Tablo 4'e baktığımızda katılımcıların sistemsel ve teknik sorunları çözmek için bilgisayar, tablet, modem, internet vs. aldıklarını veya tamir ettirdiklerini görüyoruz. Sistemsel ve teknik sorunları çözmek için internet altyapısının güçlendirilmesi gerektiğini, ücretsiz internet, kulaklık, tablet vs. verilmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Zamanla teknik sorunlarda veli ve çocuklar da kendilerini eğitmişlerdir. Odaklanma sorunlarında çocuğun odada tek olması ve veli kontrolü çok önemlidir. Dikkatini dağıtacak şeyleri yanından almak, kameraların açık olması çocukların daha çok derse odaklanmalarını sağlamaktadır. Devam zorunluluğu olmalı, ders içerikleri azaltılıp ilgi çekici hale getirilmelidir. Oyun altyapılı dersler, iş teknik tarzı daha çok çocuğu işin içine sokacak derslerle derslerin daha eğlenceli hale getirilebileceği düşünülmektedir. Odaklanmada temel faktör öğretmendir ancak ebeveynde dersi eğlenceli hale getirmelidir. Ödev takibi ve online sınavlar yapılmasının

odaklanmayı artıracacağı düşünülmektedir. Uzaktan eğitimde çocukların okula özlemini azaltmak için veliler arkadaş gibi yaklaşmışlardır. Bu süreçte veli ve çocuklara yönelik eğitimler verilebilir. Ders süresi azaltılmalı ve uzaktan eğitimde özel yetenekli öğrencilerin özel durumları dikkate alınmalıdır. Bu süreçte çocuğun sorumluluk sahibi olmasının da çok önemli olduğunu söyleyebiliriz.

Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönleri

Katılımcıların uzaktan eğitimin olumlu yönlerine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Uzaktan Eğitimin Olumlu Yönleri

Kodlar	Frekans	Yüzde
Eğitimden geri kalmadı	5	%17
Ebeveynin çocuğuyla daha çok ilgilenmesi	2	%7
Özgüveni arttı	2	%7
Çocuğunun eksiklerini görme, daha iyi tanıma	2	%7
Yol problemi kalktı	2	%7
Zaman tasarrufu	2	%7
Dikkatini daha çok verebildi	2	%7
Pandemiden uzak kaldı	2	%7
Konuları tekrar etmesi	2	%7
Araştırarak öğrenmeyi öğrendiler	2	%7
Öğretmenlik mesleğinin zorluğunu anladık	1	%3
Çocuklar sorumluluk sahibi olmayı öğrendi	1	%3
İstedığı yerden kurs alabilmesi	1	%3
Farklı arkadaş çevresi oldu	1	%3
Derslerin kaydedilebilir olması	1	%3
İyi bilgisayar kullanmayı öğrendi	1	%3
Öğretmenlerle güzel iletişim kurma	1	%3
Olumlu Yönler Toplamı	30	%100

Tablo 3.3'e baktığımızda uzaktan eğitimle çocukların eğitimden geri kalmadıklarını söyleyebiliriz. Bu süreçte çocuklar iyi bilgisayar kullanmayı öğrenmişler ve özgüvenleri artmıştır. Zaman ve mekan problemi ortadan kalktığından istediği yerden kurslar alabilmiş ve farklı arkadaş çevresi edinmişlerdir. Bu süreçte ebeveynler çocuklarıyla daha fazla ilgilenme fırsatı bulmuşlar ve objektif şekilde çocuklarının eksiklerini görebilmişlerdir. Zaman tasarrufu sağlamış ve çocuklar araştırmayı ve sorumluluk sahibi olmayı öğrenmişlerdir. Konuları tekrar edebilmişlerdir. Bu süreçte veliler öğretmenlik mesleğinin ne kadar zor olduğu anlamışlardır.

Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri

Katılımcıların uzaktan eğitimin olumsuz yönlerine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Uzaktan Eğitimin Olumsuz Yönleri

Kodlar	Frekans	Yüzde
Konsantrasyon problemi	7	%19
Sistemsal sorunlar	5	%14
Sosyal faaliyetlerden uzak kalma, yalnızlaşma	4	%11
Uzun süre ekran karşısında oturma	3	%8
Öğrenme, başarı, hedeflerde düşme	3	%8
Öğretmenlerini arkadaşlarını görememe	3	%8
Evde düzen kalmıyor	2	%5
Plansız ve disiplinsiz olması	2	%5
Beden dilini kullanamama, hareketsizlik	2	%5
Gözlere zararlı	2	%5
Uygulamalı derslerde yetersiz	1	%3
Eğitim oluyorsa öğretim olmuyor	1	%3
Zaman kavramı yok	1	%3
İletişim eksikliği	1	%3
Olumsuz Yönler Toplamı	37	%100

Tablo 3.4’e baktığımızda uzaktan eğitimin konsantrasyon problemi, sistemsal sorunlar ve sosyal faaliyetlerden uzak kalma, yalnızlaşma gibi olumsuz yönlerinin olduğunu görüyoruz. Plansız ve düzensiz olması, uygulamalı derslerde yetersiz olması gibi sebeplerden eğitim oluyorsa öğretim olmuyor şeklinde değerlendirilmiştir. Uzaktan eğitimde iletişim eksikliği gibi problemler yaşandığından öğrenme, başarı ve hedeflerde düşme olmuştur. Zaman kavramı ortadan kalktığından evde düzen kalmamıştır. Uzun süre ekran karşısında oturma beden dilini kullanamamalarına yol açmıştır. Göz sağlığı bozulmuştur. Bu süreçte öğretmen ve arkadaşlarını görememişlerdir.

Uzaktan Eğitimin Faydalı Yürütülmesine Dair Öneriler

Katılımcıların uzaktan eğitimin etkili ve verimli yürütülmesine ilişkin görüşlerinden elde edilen bulgular tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Uzaktan Eğitimin Faydalı Yürütülmesine Dair Öneriler

Kodlar	Frekans	Yüzde
Sistemsel ve teknik sorunlar çözülmeli	5	%17
Ders içerikleri daha eğlenceli olmalı	5	%17
Veli kontrolü, veli ilgisi	4	%13
Veli ve çocuklara eğitim ve psikolojik destek	3	%10
Mevcudu azaltılıp, her çocuğa ayrılan zaman artırılmalı	2	%7
Ders araları daha uzun, ders saati daha az olmalı	2	%7
Sosyal dersler yerine matematik, fen vs. yapılması	1	%3
Online sınavlar yapılmalı	1	%3
İki öğretmen girmeli	1	%3
Kameralar açık olmalı	1	%3
Öğretmen disiplini	1	%3
Planlı olmalı	1	%3
Kitap okuma saatleri olmalı	1	%3
Ders sırasında odada yalnız olmalı	1	%3
Veli-öğretmen sürekli iletişim halinde olmalı	1	%3
Öneriler Toplamı	30	%100

Tablo 3.5'e baktığımızda uzaktan eğitimin etkili ve verimli yürütülebilmesi için öncelikle sistemsel ve teknik sorunların çözülmesi ve ders içeriklerinin daha eğlenceli hale getirilmesi gerektiğini söyleyebiliriz. Bu süreçte veli kontrolü son derece önemlidir. Veli ve öğretmen sürekli iletişim halinde olmalıdır. Ders sırasında odada yalnız olma, online sınavlar yapılması ve kameraların açık olması sürecin faydalı yürütülmesini sağlayacaktır. Uzaktan eğitim planlı olmalı ve ders süreleri azaltılmalıdır. Bu süreçte veli ve çocuklara eğitim ve psikolojik destek verilmelidir. Öğretmenin disiplinli olması, sınıf mevcutlarının azaltılması da uzaktan eğitim sürecinin faydalı yürütülmesini sağlayacaktır. Beden eğitimi, resim vs. gibi dersler yeteri kadar işlenemediğinden bunların yerine matematik, fen bilimleri dersleri yapılmalı ve kitap okuma saatleri olmalıdır.

5. Tartışma ve Yorum

Bu araştırmada ülkemizde uygulanan uzaktan eğitim uygulamaları hakkında ilkökul velilerinin fikirlerini tespit etmek ve bundan hareketle uzaktan eğitim sürecinin verimliliğini artıracak önerilerde bulunmak amaçlanmıştır. Bu amaçla ilkökul 4.sınıf ebeveynleri ile yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşme verileri; uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlar, uzaktan eğitim sürecinde yaşanan sorunlara çözüm önerileri, uzaktan eğitimin olumlu yönleri, uzaktan eğitimin olumsuz yönleri, uzaktan eğitimin faydalı

yürütülmesine dair öneriler olmak üzere beş başlık altında betimsel analiz ile analiz edilmiştir. Bu bölümde bulgular alanyazın ile karşılaştırılarak tartışılmıştır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgularda uzaktan eğitim sürecinde en çok teknik sorunlar, sistemsel sorunlar ve odaklanma sorunları yaşandığı sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularına göre en fazla rastlanan teknik ve sistemsel sorunlar internet sıkıntısı, cihaz sıkıntısı ve sisteme girememek olarak bulunmuştur. Araştırmanın bu sonucu Kürtüncü ve Kurt'un (2020) araştırma sonucuyla benzerlik göstermektedir. Kürtüncü ve Kurt (2020) çalışmalarında öğrencilerin uzaktan eğitim alt yapı koşullarının yetersiz olması nedeniyle birçok öğrencinin internet erişiminde sorunlar yaşadığını, dersleri takip edemediklerini ve derslerden verim alamadıklarını ifade etmişlerdir. Haşiloğlu, Durak ve Arslan'da (2020) araştırmalarında öğretmen ve öğrencilerin uzaktan eğitimde en çok alt yapı ve teknolojik yetersizlikler sebebiyle sıkıntı yaşadıklarını dile getirmişlerdir.

Türküresin (2020) araştırmasında uzaktan eğitimde etkin olabilmek için internet erişiminin çok önemli bir etken olduğunu söylemiştir. Balaman ve Tiryaki'ye (2021) göre uzaktan eğitim ile tüm öğrencilere ulaşmak için kırsal kesimlere kadar teknik altyapının sunulması gerekmektedir. Araştırmanın bulguları da literatürü destekler niteliktedir. Araştırma bulgularına göre uzaktan eğitimin etkin ve verimli yürütülebilmesi için sistemsel ve teknik sorunların çözülmesi gerekir. Her ne kadar katılımcılar kendi imkanlarıyla bilgisayar alma, tamir ettirme vs teknik sorunları çözmeye çalışsalar da ücretsiz internet, bilgisayar vs. verilmesi, internet altyapısının güçlendirilmesi gerekmektedir. Araştırma bulgularında teknik ve sistemsel sorunlarda hem velilerin hem de öğrencilerin zamanla kendilerini eğittikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Türküresin (2020) uzaktan eğitimin dezavantajını etkileşim eksikliğinden sonra internet sıkıntısı ve sistemsel sorunlar olarak görmüştür. Araştırma sonuçlarına göre de uzaktan eğitimin konsantrasyon problemlerinden sonra en olumsuz yönü sistemsel sorunlardır.

Veli görüşlerine göre uzaktan eğitimde en çok yaşanan sorunlardan biri de konsantrasyon problemidir. Ev ortamındaki sesler, ders dışında başka şeylerle ilgilenme odaklanma sorunu yaratan etmenlerdir. Türküresin (2020) araştırmasında yüzyüze eğitimde dikkati dağıtacak unsurların az olduğunu, ancak uzaktan eğitimde kendi odasında olmayan öğrencilerin evdeki seslerden etkilendiklerini ve dikkatlerini toplamakta zorlandıklarını belirtmiştir. Araştırma sonucuna göre de odada tek olma, evin sessiz olması konsantrasyonu artıran unsurlardır. Bu nedenle Balaman ve Hanbay (2021) uzaktan eğitimin etkinliğini artırmak için öğrencilerin

motivasyon ve memnuniyetlerinin üst düzeylere çıkarılmasını, ihtiyaçlarının karşılanması gerektiğini söylemişlerdir. Araştırma sonucuna göre konsantrasyonu artırmak için ders içeriklerinin eğlenceli hale getirilmesi, kameraların açık olması gerekir. Oyun altyapılı matematik dersleri, iş teknik tarzı derler okutulmalıdır. Çocukların sorumluluk sahibi olmaları da son derece önemlidir. Araştırma sonucuna göre bu süreçte çocuklar sorumluluk sahibi olmayı öğrenmişlerdir.

Öğretmenler velilerin uzaktan eğitim sürecinde oldukça etkili olduklarını düşünmektedirler. Özellikle bu süreçte veliler okulla işbirliği içinde çalışarak öğrencilerin canlı derslere katılmalarını, ödev kontrolleri yapmalarını sağlamışlardır (Haşiloğlu, Durak, ve Arslan , 2020, s. 234). Araştırma sonucu da literatürü destekler niteliktedir. Odaklanma sorunlarının çözümünde veli kontrolünün önemli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırma bulgularına göre odaklanmada temel faktör öğretmendir ancak ebeveynin de ödev takibi yapması, dersi eğlenceli hale getirmesi gerekmektedir. Uzaktan eğitim sürecinin daha etkin yürütülebilmesi için veli kontrolü şarttır ve veli ve öğretmen sürekli iletişim halinde olmalıdır. Araştırma sonuçlarına göre bu süreçte tüm sorumluluklar velilere düşmüştür. Kimi zaman velilerin kendilerini yetersiz hissettiği zamanlar olmuştur. Kimi zamansa çocuklarını takip etmek zorunda kaldıklarından ilişkilerinde zedelenmeler olmuştur. Araştırma bulgularına göre bu sürecin daha etkin ve verimli yürütülebilmesi için çocuk ve velilere eğitim ve psikolojik destek verilmelidir. Uzaktan eğitim sürecinde veliler çocuklarının eksiklerini objektif şekilde görebilmişler ve çocuklarıyla daha çok ilgilenme fırsatı bulmuşlardır. Bu süreç velilere öğretmenlik mesleğinin zorluğunu da göstermiştir.

İnternet üzerinden hizmet veren dijital eğitim platformu EBA öğrencilere farklı ve çok sayıda etkileşimli içerik sunmaktadır (Barışık, Kaynar, Kurnaz, ve Doğrukök, 2020, s. 3288). EBA ile ilgili olarak öğrenciler, uzaktan eğitimde yapılan tekrar yayınlarının daha iyi öğrenmelerine katkı sağladığını ve etkili olduğunu düşünmektedirler (Barışık, Kaynar, Kurnaz, ve Doğrukök, 2020, s. 3289). Ancak araştırma sonucu literatür sonucuyla farklılık göstermektedir. Araştırmada EBA içeriğinin yetersiz olduğu ve ilgi çekici olması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca ders kitapları uzaktan eğitim için uygun değildir ve ders içerikleri azaltılmalıdır. Araştırma sonucuna göre özel öğrencilerin durumları uzaktan eğitimde dikkate alınmamaktadır. Her ne kadar destek eğitimleri verilse de özel yetenekli öğrenciler için ayrı ders içeriklerinin hazırlanması gerektiği bulgusuna ulaşılmıştır.

Uzaktan eğitimde özellikle teorik dersler işlendiği için, laboratuvar ve atölye ortamında yürütülen uygulamalı derslerde zorluklar yaşanmıştır (Kahraman, 2020, s. 54). Araştırma

sonucu da literatürü destekler niteliktedir. Uzaktan eğitimde deney, etkinlik tarzı uygulamalı derslerin yeterince yapılamadığı sonucuna ulaşılmıştır. Öğretmenlerin uzaktan eğitime bakış açıları bransa göre farklılık göstermektedir. Teorik derslerin öğretmenleri uzaktan eğitimi yeterli bulurken, uygulamalı ders öğretmenleri yetersiz bulmaktadır (Balaman ve Tiryaki, 2021, s. 77). Araştırma sonucuna göre de uzaktan eğitimin olumsuz yönlerinden biri uygulamalı derslerin yetersiz olmasıdır.

Araştırma sonucuna göre uzaktan eğitimde yaşanan sorunlardan bir diğeri de değerlendirmenin adil olmadığıdır. Türküresin'e (2020) göre öğrenmenin önündeki engellerden biri ölçme ve değerlendirme yöntemleridir. Açık ve uzaktan eğitimde nitelikli müfredat içerikleri hazırlanmalı ve ölçme ve değerlendirme öncelikli olarak ele alınmalıdır (Can, 2020, s. 43-44). Araştırma sonucuna göre de uzaktan eğitimin faydalı olabilmesi için online sınavlar yapılmalı ve devam zorunluluğu olmalıdır.

Öğrenciler canlı derslerde öğretmen ve arkadaşları ile etkileşim kurmaktan memnundurlar (Barışık, Kaynar, Kurnaz, ve Doğrukök, 2020, s. 3290). Bu süreçte öğrenci ve öğretmenler birbirlerini özlemişlerdir (Haşiloğlu, Durak, ve Arslan , 2020, s. 235). Araştırma sonucuna göre de uzaktan eğitimin olumsuz yönlerinden biri öğrencilerin arkadaşlarını ve öğretmenlerini özlemeleridir. Bu süreçte ebeveynler arkadaş gibi yaklaşarak çocuklarının okula özlemini gidermeye çalışmışlardır.

Uzaktan eğitimde dijital okuryazarlık önem kazanmıştır (Sözen, 2020, s. 316). Araştırmada uzaktan eğitimin ilk günlerinde yaşanan sorunlardan biri de bilgisayar kullanmayı bilmemektir. Ancak uzaktan eğitim süreciyle iyi bilgisayar kullanmayı ve araştırarak öğrenmeyi öğrenmişlerdir.

Okul yöneticileri uzaktan eğitim sürecinde çoğunlukla iletişimden kaynaklı sorunlar yaşadıklarını belirtmişlerdir (Akyavuz ve Çakın, 2020, s. 733). Araştırma sonucuna göre de uzaktan eğitimin olumsuz yönlerinden biri iletişim eksikliğidir. Hep bir taraf eksik kalmıştır. Eğitim oluyorsa öğretim, öğretim oluyorsa eğitim olmamıştır. Derse aktif katılmama, derse girmeme gibi sorunlar yaşandığından uzaktan eğitimde öğrenme daha zor olmuş ve konular pekişmemiştir. Bu da başarı ve hedeflerde düşme gibi olumsuz etkilere yol açmıştır.

Türküresin'e (2020) göre uzaktan eğitimin kriz dönemlerinde acil eylem planı olarak kullanılması daha uygun olarak değerlendirilmektedir. Uzaktan eğitim ile Türkiye'de ara verilen yüz yüze eğitim devam ettirilmiş, eğitim öğretim süreci kesintiye uğratılmamıştır (Kırmızıgül, 2020, s. 288). Araştırma sonucu da literatürü destekler niteliktedir. Araştırma

sonucuna göre uzaktan eğitimin en olumlu yönü çocukların eğitimden geri kalmamalarıdır. Ayrıca istedikleri yerlerden kurs alma imkanına kavuşmuşlardır. Bu da farklı arkadaş çevresi olmasını sağlamıştır.

Türküresin'e (2020) göre uzaktan eğitim üç yönden faydalıdır. Bunlar: ekonomiklik, tekrar, zaman ve mekân esnekliğidir. Araştırma sonucu da literatürü destekler niteliktedir. Araştırmada elde edilen bulgulara göre konuları tekrar etme, zaman tasarrufu sağlama, özgüven artması, istediği yerden kurslar almak uzaktan eğitimin olumlu yönleridir. Ekran bağımlısı olma, sosyal faaliyetlerden uzak kalma, yalnızlaşma, plansız ve disiplinsiz olması, gözlere zararlı olması ve zaman kavramı olmaması da uzaktan eğitimin olumsuz yönleridir. Uzaktan eğitim sürecinde beden eğitimi, resim, müzik gibi dersler kısıtlı olarak işlenebilmiş, öğrenciler hareketsiz kalmışlar ve beden dilini kullanamamışlardır. Zaman kavramı olmadığından da evde düzen kalmamıştır. Araştırma bulgularına göre uzaktan eğitimin daha verimli yürütülebilmesi için planlı olması ve ders saatlerinin daha az olması gerekir.

6. Sonuç

Uzaktan eğitimde en çok sistemsal ve teknik sorunlar, konsantrasyon problemi ve ekran bağımlılığı sorunlarının yaşandığını söyleyebiliriz. Teknik ve sistemsal sorunlarda dersten düşme, donma, cihaz sıkıntısı en çok yaşanırken ev ortamındaki sesler, ders dışı şeylerle ilgilenmek konsantrasyon problemlerine yol açmaktadır. Ders kitapları uzaktan eğitim için uygun değildir ve EBA içeriği yetersizdir. Uzaktan eğitimde özel yetenekli öğrencilerin durumları dikkate alınmamaktadır ve uygulamalı derslerde yetersizdir. Uzaktan eğitim çocukları ekran bağımlılığı yapmış ve tüm sorumluluğu velilere yüklemiştir. Bu durumda zaman kavramı ortadan kalkmış kimi zaman veliler kendilerini yetersiz hissetmişlerdir. Öğrenciler sosyal ortamlarından uzaklaşmışlar öğretmen ve arkadaş çevrelerini özlemişlerdir. Uzaktan eğitimde dersler yeteri kadar pekişmemiş, beden eğitimi, resim, müzik gibi dersler kısıtlı olarak işlenebilmiştir. Kimi zaman çocuklar derslere girmemişler veya derslerde aktif katılım sağlayamamışlardır. Uzaktan eğitimdeki önemli sorunlardan biri de değerlendirmenin adil olmadığı yönündedir.

Sistemsal ve teknik sorunların çözümünde bilgisayar, tablet, modem, internet vs. alınmış veya tamir ettirilmiştir. Sistemsal ve teknik sorunları çözmek için internet altyapısı güçlendirilmeli, ücretsiz internet, kulaklık, tablet vs. verilmelidir. Zamanla teknik sorunlarda veli ve çocuklar da kendilerini eğitmişlerdir. Odaklanma sorunlarında çocuğun odada tek olması ve veli kontrolü çok önemlidir. Dikkatini dağıtacak şeyleri yanından almak,

kameraların açık olması çocukların daha çok derse odaklanmalarını sağlamıştır. Devam zorunluluğu olmalı, ders içerikleri azaltılıp ilgi çekici hale getirilmelidir. Oyun altyapılı dersler, iş teknik tarzı daha çok çocuğu işin içine sokacak derslerle dersler daha eğlenceli hale getirilmelidir. Odaklanmada temel faktör öğretmendir ancak ebeveynde dersi eğlenceli hale getirmelidir. Ödev takibi ve online sınavlar yapılmalıdır. Uzaktan eğitimde çocukların okula özlemini azaltmak için veliler arkadaş gibi yaklaşmışlardır. Ders süreleri azaltılmalı ve özel yetenekli öğrencilerin özel durumları dikkate alınmalıdır. Bu süreçte çocukların sorumluluk sahibi olmaları da son derece önemlidir.

Uzaktan eğitimle çocuklar eğitimden geri kalmamışlardır. Bu süreçte çocuklar iyi bilgisayar kullanmayı öğrenmişler ve özgüvenleri artmıştır. Zaman ve mekan problemi ortadan kalktığından istediği yerden kurslar alabilmiş ve farklı arkadaş çevresi edinmişlerdir. Bu süreçte ebeveynler çocuklarıyla daha fazla ilgilenme fırsatı bulmuşlar ve objektif şekilde çocuklarının eksiklerini görebilmişlerdir. Zaman tasarrufu sağlamış ve çocuklar araştırmayı ve sorumluluk sahibi olmayı öğrenmişlerdir. Konuları tekrar edebilmişlerdir. Bu süreçte veliler öğretmenlik mesleğinin ne kadar zor olduğu anlamışlardır.

Uzaktan eğitimin konsantrasyon problemi, sistemsel sorunlar ve sosyal faaliyetlerden uzak kalma, yalnızlaşma gibi olumsuz yönleri vardır. Plansız ve düzensiz olması, uygulamalı derslerde yetersiz olması gibi sebeplerden eğitim oluyorsa öğretim öğretim oluyorsa eğitim olmuyor şeklinde değerlendirilmiştir. Uzaktan eğitimde iletişim eksikliği gibi problemler yaşandığından öğrenme, başarı ve hedeflerde düşme olmuştur. Zaman kavramı ortadan kalktığından evde düzen kalmamıştır. Uzun süre ekran karşısında oturma çocuklarda beden dilini kullanamamalarına yol açmıştır. Göz sağlıkları bozulmuştur. Bu süreçte çocuklar öğretmen ve arkadaşlarını yüz yüze görememişlerdir.

Uzaktan eğitimin etkili ve verimli yürütülebilmesi için öncelikle sistemsel ve teknik sorunlar çözülmeli ve ders içerikleri daha eğlenceli hale getirilmelidir. Bu süreçte veli kontrolü son derece önemlidir. Veli ve öğretmen sürekli iletişim halinde olmalıdır. Ders sırasında odada yalnız olma, online sınavlar yapılması ve kameraların açık olması sürecin faydalı yürütülmesini sağlayacaktır. Uzaktan eğitim planlı olmalı ve ders süreleri azaltılmalıdır. Bu süreçte veli ve çocuklara eğitim ve psikolojik destek verilmelidir. Öğretmenin disiplinli olması, sınıf mevcutlarının azaltılması da uzaktan eğitim sürecinin faydalı yürütülmesini sağlayacaktır. Ayrıca uzaktan eğitimde kitap okuma saatleri olmalıdır.

7. Öneriler

Araştırmada elde edilen bulgular sonucunda yasa koyuculara, uygulayıcılara ve ileri araştırmalara yönelik olarak bazı öneriler sunulmuştur.

Uygulamaya Yönelik Öneriler

- Uzaktan eğitimde çocuk, veli ve öğretmene yönelik eğitim ve psikolojik destek programları planlanabilir
- İnternet altyapısı güçlendirilebilir, ücretsiz tablet, internet verilebilir.
- Uzaktan eğitime uygun, öğrencilerin ilgisini çekecek ders içerikleri geliştirilebilir.
- Öğretmenlere oyun temelli uzaktan eğitim uygulamaları ile ilgili hizmet içi eğitimler verilebilir.
- Uzaktan eğitimde ölçme değerlendirme yöntemleri geliştirilebilir.
- Özel yetenekli öğrencilere yönelik uzaktan eğitim içerikleri geliştirilebilir.

İleri Araştırmalara Yönelik Öneriler

- EBA, EBA TV gibi uzaktan eğitim kanallarının etkililiğini artırmaya yönelik araştırmalar yapılabilir.
- Oyun temelli uzaktan eğitim uygulamalarının etkililiği ile ilgili çalışmalar yapılabilir.
- Uzaktan eğitimde velilerin duygu durumları ile ilgili araştırmalar yapılabilir.
- Uzaktan eğitimin akademik başarıya etkileri ile ilgili çalışmalar yapılabilir.
- Uzaktan eğitim sürecinde özel yetenekli öğrencilerin akademik ve duygu durumları araştırılabilir.

Kaynakça

- Akyavuz, E. K., ve Çakın, M. (2020). Covid-19 Salgınının Eğitime Etkisi Konusunda Okul Yöneticilerinin Görüşleri. *Turkish Studies*, 15(4), 723-737.
- Altun, E. (2020). *Eğitmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Pedagojik Yeterliliklerinin Uzaktan Eğitim Ders Videoları Aracılığıyla İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Aydın, E. (2020). Covid-19 Döneminde Eba Tv Üzerinden Yapılan Türkçe Derslerinin Değerlendirilmesi. *Milli Eğitim Dergisi* , 49(1), 877-894.
- Aykal, F. Y. (2018). *Öğretmenlerin Profesyonel Gelişim Süreçlerini Destekleyecek Eğitim İhtiyaçlarının Belirlenmesi: Antalya'da Bir Özel Okul Örneği (Yüksek Lisans Tezi)* . İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul.
- Bakan, P. (2021). *Özel Gereksinimli Çocuk Sahibi Annelerin Covid-19 Pandemi Deneyimlerine İlişkin Görüşlerinin İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)* . Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Balaman, F., ve Tiryaki, S. H. (2021). Corona Virüs (Covid-19) Nedeniyle Mecburi Yürütülen Uzaktan Eğitim Hakkında Öğretmen Görüşleri. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 10(1), 52-84.
- Barışık, C. Ş., Kaynar, H., Kurnaz, A., ve Doğrukök, B. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Turkish Studies*, 15(7), 3269-3292.
- Bozkurt, A. (2017). Türkiye’de uzaktan eğitimin dünü, bugünü ve yarını. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 3(2), 85-124.
- Bülbül, S. (2019). *İngilizce Öğretmenlerinin Öğretmenlik Meslek Etiği Farkındalık Düzeyleri* . Ankara : Ankara Üniversitesi .
- Can, E. (2020). Coronavirüs (Covid-19) pandemisi ve pedagojik yansımaları: Türkiye’de açık ve uzaktan eğitim uygulamaları. *Açıköğretim Uygulamaları ve Araştırmaları Dergisi*, 6(2), 11-53.
- Creswell, J. W. (2020). *Eğitim Araştırmaları Nicel ve Nitel Araştırmanın Planlanması, Yürütülmesi ve Değerlendirilmesi* . İstanbul: EDAM.

- Deveci, M. (2019). *Türkiye'de Yeni İletişim Teknolojilerinin Yükseköğretim Kurumlarında Uzaktan Eğitim Alanında Kullanımı (Doktora Tezi)*. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Durak, G., Çankaya, S., ve İzmirli, S. (2020). COVID-19 Pandemi Döneminde Türkiye'deki Üniversitelerin Uzaktan Eğitim Sistemlerinin İncelenmesi. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi*, 14(1), 787-809.
- Dursun, T. (2011). *Uzaktan Eğitimde Hizmet Kalitesinin Ölçülenmesi ve Eğitim Sektöründe Bir Uygulama (Doktora Tezi)*. Marmara Üniversitesi, İstanbul.
- Ergüney, M. (2017). *İnternet Yoluyla Uzaktan Eğitim Uygulamaları: Sorunlar ve Çözüm Önerileri (Doktora Tezi)*. Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Haşiloğlu, M. A., Durak, S., ve Arslan, A. (2020). Covid-19 Uzaktan Eğitim Sürecinde Fen Bilimleri Şube Rehber Öğretmenlerinin Gözünden Öğretmen, Öğrenci ve Velilerin Değerlendirilmesi. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(3), 214-239.
- Kaçan, A., ve Gelen, İ. (2020). Türkiye'deki Uzaktan Eğitim Programlarına Bir Bakış. *Uluslararası Eğitim Bilim ve Teknoloji Dergisi*, 6(1), 1-21.
- Kahraman, M. E. (2020). COVID-19 Salgınının Uygulamalı Derslere Etkisi ve Bu Derslerin Uzaktan Eğitimle Yürütülmesi: Temel Tasarım Dersi Örneği. *İMÜ Sanat Tasarım ve Mimarlık Fakültesi Dergisi*, 6(1), 44-56.
- Karacaoğlu, M. Ö., Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Esendemir, N., ve Bayraktar, D. (2020). Türkçe Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları*(19), 220-241.
- Karakuş, N., Ucuzsatar, N., Karacaoğlu, M. Ö., Esendemir, N., ve Bayraktar, D. (2020). Türkçe öğretmeni adaylarının uzaktan eğitime yönelik görüşleri. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*(19), 220-241.
- Kaynar, H., Kurnaz, A., Doğrukök, B., ve Şentürk Barışık, C. (2020). Ortaokul Öğrencilerinin Uzaktan Eğitime İlişkin Görüşleri. *Turkish Studies*, 15(7), 3269-3292.

- Kılınç, M. (2015). *Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Etkililiği Üzerine Bir Araştırma (İnönü Üniversitesi Uzaktan Eğitim Merkezi İlahiyat Lisans Tamamlama Programı Örneği) (Doktora Tezi)*. İnönü Üniversitesi, Malatya.
- Kırmızıgül, H. G. (2020). Covid-19 Salgını ve Beraberinde Getirdiği Eğitim Süreci. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 283-289.
- Koçdar, S. (2011). *Uzman Görüşlerine Göre Türkiye'de Uzaktan Eğitim Programlarının Akreditasyonu (Doktora Tezi)*. Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Kürtüncü, M., ve Kurt, A. (2020). Covid-19 Pandemisi Döneminde Hemşirelik Öğrencilerinin Uzaktan Eğitim Konusunda Yaşadıkları Sorunlar. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(5), 66-77.
- Moçoşoğlu, B., ve Kaya, A. (2020). Koronavirüs Hastalığı (COVID-19) Sebebiyle Uygulanan Uzaktan Eğitime Yönelik Öğretmen Tutumlarının İncelenmesi. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Eğitim Dergisi (KSÜED)*, 2(1), 15-43.
- Sözen, N. (2020). Covid 19 Sürecinde Uzaktan Eğitim Uygulamaları Üzerine Bir İnceleme. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 7(12), 302-319.
- Tonbuloğlu, B. (2017). *Uzaktan Eğitim Programlarının Paydaş Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*. Yıldız Teknik Üniversitesi, İstanbul.
- Türküresin, H. E. (2020). Covid-19 Pandemi Döneminde Yürütülen Uzaktan Eğitim Uygulamalarının Öğretmen Adaylarının Görüşleri Bağlamında İncelenmesi. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 597-618.
- Ülkü, S. (2018). *İlkokullarda Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumları (Yüksek Lisans Tezi)*. Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Yenilmez, K., Balbağ, M., ve Turgut, M. (2017). Öğretmen Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(2), 91-107.
- Yıldırım, A., ve Şimşek, H. (2018). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yumbul, E. (2021). *Liselerde Görev Yapan Öğretmenlerin Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Yüksek Lisans Tezi)*. Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.